

посвящена взаимодействию русского языка с белорусским, английским, польским, вьетнамским языками, а также связям социолектов внутри национального языка. Участники конференции обсуждали вопросы сопоставительного анализа различных языковых единиц и категорий: белорусских и вьетнамских эргонимов (Хоанг Тхи Бен, Ханой), единиц русского и английского языков с «размытой» семантикой (Т. П. Желонкина, Калининград), в том числе применительно к практическим лингводидактическим задачам (доклад И. Э. Ратниковой (Минск) «Элементы контрастивной лингвистики в теоретическом курсе русского языка»). Особый интерес вызвали выступления, в которых была дана оценка функционирования и преподавания русского языка в Польше и Эстонии, – доклады Т. Домбровского (Лодзь) «Русский язык специальности в многонациональной аудитории – формы и методы работы», Е. А. Жеймо (Варшава) «К вопросу о возможных ошибках, вызванных межъязыковой интерференцией, при употреблении префиксальных глаголов в речи польскоязычных студентов-филологов на русском языке», Е. И. Костанди (Тарту) «Тексты билингва как речевая практика». Наблюдениями над пространственно-временной вариативностью молодежного сленга поделилась Е. Г. Лукашанец (Минск). В докладе «Украинские практики самопрезентации власти»

И. В. Мацышина (Одесса) соединила социолингвистический и политологический аспекты политического дискурса.

Во время работы конференции, а также в ходе неофициального общения происходили непосредственный обмен наблюдениями, впечатлениями от результатов исследований коллег, обсуждение докладов представителями разных филологических школ и разных стран и регионов. Возникли идеи совместных исследовательских проектов, что станет стимулом к новым исследованиям языка и через него – процессов мышления и познания.

Анализ тематики и содержания прозвучавших на конференции выступлений показал: для объяснения эмпирического языкового материала лингвисты стремятся привлекать данные, связанные с феноменами сознания, общества, культуры, и, наоборот, лингвистические данные служат экспланансами в исследованиях на стыках наук – лингвокультурологии, когнитивистики, социо-, психо- и прагмалингвистики. Подведение итогов конференции позволило отметить в представленных докладах гармоничное сочетание описательной и объяснительной составляющих, «КАК-лингвистики» и «ПОЧЕМУ-лингвистики».

И. Э. Ратникова,
доктор филологических наук, профессор

VIII МІЖНАРОДНА НАВУКОВАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ «МОВА – ЛІТАРАТУРА – КУЛЬТУРА»

VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE «LANGUAGE – LITERATURE – CULTURE»

Пад эгідай кафедры сучаснай беларускай мовы філалагічнага факультэта БДУ 15–16 верасня 2016 г. у Мінску адбылася VIII Міжнародная навуковая канферэнцыя «Мова – літаратура – культура», прымеркаваная да 95-годдзя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і 90-годдзя з дня нараджэння доктара філалагічных навук прафесара Льва Міхайлавіча Шакуна. Шырокая праблематыка выклікала вялікую цікавасць у навуковых колах, пра што сведчыць колькасць удзельнікаў

канферэнцыі: каля двухсот даследчыкаў з Беларусі, Германіі, Аўстрыі, Польшчы, Кітая, Расіі, Украіны. Разам з прызнанымі навукоўцамі актыўна працавалі аспіранты, магістранты, а таксама саіскальнікі і студэнты.

Да гасцей і ўдзельнікаў канферэнцыі з прывітальнымі словамі звярнуліся прарэктар БДУ па вучэбнай рабоце прафесар С. М. Ходзін і дэкан філалагічнага факультэта прафесар І. С. Роўда. Яны адзначылі ґрунтоўную эрудыцыю прафе-

сара Л. М. Шакуна, шырокі спектр яго навуковых інтарэсаў, ролю ў падтрымцы прагрэсіўных ініцыятыў і інш. Была засведчана важная роля Льва Міхайлавіча ў станаўленні і развіцці беларускай лінгвістыкі і беларускага слова, падтрымцы выкладання беларускай мовы за межамі Беларусі.

На пленарным пасяджэнні былі заслуханы і абмеркаваны даклады М. Р. Прыгодзіча «Навуковая спадчына прафесара Льва Шакуна ў гісторыі беларускага мовазнаўства», Т. І. Шамякінай «Філасофска-анталагічныя асновы беларускай літаратуры», В. І. Іўчанкава «Медыялінгвістыка: ад стылістыкі публіцыстычных жанраў да дыскурснага аналізу СМІ», В. К. Шчэрбіна «Структурныя і канцэптуальныя адрозненні паміж поўнымі слоўнікамі мовы Я. Купалы і А. Пушкіна», І. А. Гапоненка «Іншамовныя онімы ў беларускай перадачы», У. Г. Кароткага «Беларуская мова ў гісторыі айчыннага пісьменства: ідэнтыфікацыя – пазіцыянаванне – эпітаж».

Актыўная праца навукоўцаў пры абмеркаванні гэтых выступленняў прадвызначыла і дыскусіі на сямі секцыях наступнай тэматыкі: «Аспекты моўных даследаванняў (семантыка, словаўтварэнне, граматыка, прагматыка)» (уключала тры падсекцыі), «Беларуская тэрміналогія і тэрмінаграфія: гісторыя і сучаснасць», «Гісторыя беларускай мовы», «Лінгвакультурны феномен: сутнасць, статус, дынаміка», «Беларуская літаратура: гісторыя і сучаснасць», «Нацыянальныя літаратуры ў сусветным кантэксце», «Методыка выкладання філалагічных дысцыплін».

Асаблівую цікавасць выклікалі даклады В. А. Ляшчынскай (Гомель) «Фразеалагізмы прыроднага кода культуры з кампанентам-сімвалам *камень*» і Т. Р. Рамзы (Мінск) «Пазамоўная інфармацыя ў дапаможніках па беларускай мове для замежнікаў: ці ёсць крытэрыі адбору?». Актуальныя праблемы закраналіся ў дакладах прафесара З. І. Бадзевіч (Мінск) «Словаўтваральная катэгорыя прыметнікаў са значэннем адмоўя ў сучаснай беларускай мове», Т. М. Варонінай (Волагда) «Оппозиция “деревня – город” в повести В. И. Белова “Привычное дело”», А. М. Галавіч (Луцк) «Неореализм в современной украинской литературе», З. П. Данільчык (Гродна) «Субстантыўныя прэдыкатыўныя канструкцыі з адценнем параўнання ў сучаснай беларускай мове», Г. М. Друк (Мінск) «Канцэпцыя самаўсведамлення асобы ў “Крутым маршруце” Я. Гінзбург і “Сповідзі” Л. Геніюш», Т. П. Казаковай (Мінск) «Духоўна-эстэтычныя парадыгмы ў беларускай літаратуры XIV–XV стст.», Т. П. Кугейка (Мінск) «Семантико-структурныя асаблівосты групы глаголаў с семай “говорить, хваля, одобря, благодаря” в белорусском и русском языках»,

Г. І. Кулеш (Мінск) «Выкарыстанне беларускай мовы ў юрыдычнай сферы ва ўмовах білінгвізму», В. М. Лефцеравай (Кіеў) «Особенности реализации коммуникативных стратегий в IV книге “Энеиды” Вергилия», Ю. В. Назаранка (Мінск) «Асаблівасці перакладу афарызмаў на беларускую мову», С. У. Падапрыгора (Кіеў) «Экспериментальные техники в украинской прозе 1920-х гг.», А. М. Пісарэнка (Мінск) «“Тракі прыляцелі” ці “Тракі не прыляцелі”: метафарычнасць вобразаў Аляксея Саўрасава і Івана Шамякіна», А. Л. Садойскай (Мінск) «Устарэлыя словы ў складзе фразеалагізмаў», Т. М. Саўчук (Мінск) «Фактуальныя схемы аргументацыі ў дыскурсе гуманітарных навук: лінгвапрагматычны аналіз», Т. І. Скікевіч (Горкі) «Некаторыя асаблівасці фарміравання лексіка-семантычных груп у беларускай мове», Т. П. Слесаравай (Віцебск) «Отражение русской ментальности в концептах паремий романов П. И. Мельникова-Печерского “В лесах” и “На горах”», З. І. Трацяк (Полацк) «Беларуская і амерыканская проза пра Першую сусветную вайну: спроба параўнальна-тыпалагічнага вывучэння», Г. В. Фёдаравай (Волагда) «Предметный мир повести В. И. Белова “Привычное дело”», І. М. Хлусевіч (Гродна) «Акцэнтныя дублеты ў сучаснай беларускай літаратурнай мове», Г. К. Чахоўскага (Мінск) «Фаналагічная сінтагматыка сучаснай беларускай мовы», Шоу Цзяжуй (Кітай) «Семантические типы неполных предложений в китайском языке», В. С. Юшкевіч (Мінск) «Суфіксійныя назоўнікі ў беларускіх лексікаграфічных выданнях», І. У. Ялынцавай (Мінск) «Структурна-семантычная характарыстыка субстантыўных лексіка-семантычных груп каларатываў у беларускай мове».

З вялікай цікавасцю былі ўспрыняты даклады І. Р. Зімневай, А. М. Чарнавокай, К. Ю. Дошчакі (Мінск) «“Урокі-крокі для беларусікаў” як новы тып падручнікаў для рускамоўных гарадскіх дзяцей», А. В. Казапалінскай (Масква) «Спецыфіка матывацыі навучэнцаў расійскіх ВНУ пры выбары беларускай у якасці другой замежнай мовы (на прыкладзе гістарычнага факультэта МДУ імя М. В. Ламаносава)», П. А. Котава (Прага) «Выкладанне беларускай мовы ў чэшскай ВНУ: значэнне, праблемы, перспектывы», А. Г. Літвіноўскай (Мінск) «Дапаможнік “20 крокаў да беларускай мовы”: як вучыць родную мову нанова (аўтарскі падыход)», А. У. Лянкевіч (Мінск) «Моўная сітуацыя і моўнае планаванне ў сістэме дашкольнай адукацыі», В. Д. Мхітаран (Нікалаеў) «Развивающее обучение литературе средствами информационно-коммуникационных технологий», І. Э. Саўко і У. П. Саўко (Мінск) «Асноўныя падыходы да канстрування рознаўзроўневых

тэставых заданняў па беларускай і рускай мовах», А. А. Соміна (Масква) «Новы падручнік “Белорусский язык. Самоучитель”: праблемы і рашэнні», Н. П. Старавойтавай (Мінск) «Інтэрактыўныя падыходы ў выкладанні беларускай мовы як замежнай», М. В. Супрунчука (Мінск) «Граматычныя памылкі сербаў пры засваенні беларускай мовы», Л. І. Сямешка (Мінск) «Кампаненты зместу навучання беларускай мове як замежнай у кантэксце сучаснай адукацыйнай парадыгмы», С. М. Якуба (Мінск) «Рэалізацыя кампетэнтнаснага падыходу пры навучанні беларускай мове студэнтаў з краін Усходу». Дакладчыкі звярнулі ўвагу на тое, што павышэнне цікавасці да вывучэння беларускай мовы за межамі Рэспублікі Беларусь адлюстравалася ў дынаміцы лінгвадыдактычнай думкі, распрацоўцы інтэнсіўных метадаў, укараненні ў навучальны працэс сучасных тэлекамунікацыйных тэхналогій.

Арганізатары канферэнцыі прыклалі шмат намаганняў для таго, каб разнастаіць працу навукоўцаў. Удзельнікам канферэнцыі была прапанавана цікавая культурная праграма – навед-

ванне Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь, Мастацкай галерэі Міхаіла Савіцкага, Музея гісторыі БДУ, экскурсія па Мінску (*Minsk City Tour*).

У час канферэнцыі была разгорнута кніжная выстава, на якой можна было азнаёміцца з асноўнымі публікацыямі прафесара Л. М. Шакуна і яго вучняў. На думку ўдзельнікаў, канферэнцыя «Мова – літаратура – культура» стала важным этапам у развіцці навуковых кантактаў, чаму паспрыялі жывы абмен думкамі, назіраннямі, фактамі, іх абмеркаванне прадстаўнікамі розных філалагічных школ. Канферэнцыя прайшла на высокім арганізацыйным і навуковым узроўні і яшчэ раз пацвердзіла факт таго, што праблемы беларускай лінгвістыкі, над якімі працаваў прафесар Л. М. Шакун, застаюцца актуальнымі і атрымліваюць працяг у сучасных сусветных даследаваннях. Па выніках канферэнцыі быў выдадзены зборнік дакладаў у двух тамах.

Г. К. Чахоўскі,
кандыдат філалагічных навук, дацэнт

О ПРОВЕДЕНИИ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ «ТЕКСТ В ЯЗЫКЕ, РЕЧИ, КУЛЬТУРЕ» (X Супруновские чтения)

ON INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE «TEXT IN LANGUAGE, SPEECH, CULTURE» (X Suprun reading)

На филологическом факультете Белорусского государственного университета 4–6 ноября 2016 г. прошла Международная научная конференция «Текст в языке, речи, культуре» (X Супруновские чтения). Конференция традиционно проводится кафедрой теоретического и славянского языкознания филологического факультета БГУ в память о ее основателе – выдающемся белорусском лингвисте, профессоре А. Е. Супруне.

Адам Евгеньевич руководил кафедрой с 1966 г. до конца своей жизни – до августа 1999 г. Талантливый ученый, блестящий лектор, мудрый руководитель, доброжелательный и щедрый на идеи учитель, он воспитал целую научную школу. Под его руководством защищено более 50 кандидатских и 12 докторских диссертаций. Почти все нынешние и бывшие преподаватели кафедры – это студен-

ты, аспиранты, докторанты профессора А. Е. Супруна, а некоторые – и его учеников. На протяжении 50 лет кафедра теоретического и славянского языкознания является одним из основных славистических центров на постсоветском пространстве. Сотрудники кафедры читают общелингвистические курсы студентам всех специальностей филологического факультета, а также готовят специалистов по украинскому, польскому, чешскому, болгарскому, сербскому и словацкому языкам, принимают активное участие в работе международных научных форумов, в проведении фундаментальных лингвистических исследований.

В рамках договоров о партнерских отношениях БГУ с зарубежными учреждениями высшего образования кафедра активно развивает международное сотрудничество с ведущими евро-